

BROEDVOGELINVENTARISATIE

BOTSHOL

VERSLAG 2007

*Publieke versie –
d.w.z. zonder de locatiegegevens van verstoringsgevoelige soorten*



Broedvogelinventarisatie Botshol – Verslag 2007

| Inhoud | pagina |
|---|--------|
| Inleiding | 3 |
| Onderzoeksmethode | 3 |
| Criteria | 3 |
| Aantal bezoeken en bestede tijd | 3 |
| Indeling van de soortbeschrijvingen | 3 |
| Luchtfoto en terreingedeelten van Botshol | 4-5 |
| Soortbeschrijvingen met grafieken | 5-15 |
| Kaarten van 30 soorten | 16-22 |
| Afwezige en nieuwe soorten 2007 | 23 |
| Overige waarnemingen | 23 |
| Nabeschouwing en aanbevelingen | 24 |
| Bijlagen 1 en 2: totalen 1992-2007 | 25-26 |

Inventariseerders:

Walter Busse
Arend de Jong
René Reekers
John van der Woude, e: [jvanderw bij tiscali\(.nl\)](mailto:jvanderw@tiscali.nl)

Met dank aan :

Sytze de Vries, ex-beheerder van Botshol (Natuurmonumenten), voor het beschikbaar stellen van zijn roeiboot en voor enkele aanvullende broedvogelgegevens.

Rombout de Wijs (Natuurmonumenten), voor de hulp bij het invoeren van de gegevens in hun GIS-systeem, en bij het benutten van dit systeem voor het maken van de kaarten.

Bevriende vogelaars en niet-vogelaars voor ondersteuning in het veld.

Foto's op voorblad:
Lepelaarkolonie in de Botshol
Botenhuisje en Sytze's kantoortje

Inleiding

De reeks broedvogelinventarisaties in dit moerasreservaat van Natuurmonumenten ten zuiden van Ouderkerk aan de Amstel werd in 2007 door de vier inventariseerders voortgezet. Op pag. 4 en 5 is het geïnventariseerde gebied afgebeeld. Alleen in het Moeras de Boer met een oppervlakte van 8 hectare (zie omlijnd gedeelte in de kleine kaart, pag. 5) zijn alle voorkomende broedvogelsoorten geïnventariseerd. In de rest van het terrein zijn de meest algemene broedvogelsoorten niet mee geïnventariseerd. In de soortenlijst worden de broedvogelsoorten besproken. Overige waarnemingen zijn aan het eind opgenomen.

Onderzoekmethode, criteria, informatiesysteem

De uitgebreide territoriumkartering werd uitgevoerd. Van het op pag. 4 en 5 afgebeelde gebied werd elk terreingedeelte bezocht (zie ook aantal bezoeken en bestede tijd).

Zoveel mogelijk zijn de SOVON-criteria gebruikt, zoals opgesteld in de Handleiding BMP 2004.

De resultaten van dit jaar zijn ingevoerd in het geografisch informatiesysteem van Natuurmonumenten, en als output daarvan zijn de in dit verslag opgenomen verspreidingskaarten benut. Getracht zal worden om van een reeks van jaren (bijvoorbeeld teruggaand tot 2001) de gegevens alsnog in te voeren, om zo trends in de verschuiving en samenhang van territoria te kunnen ontdekken. En natuurlijk om, voor toekomstig gebruik door Natuurmonumenten en anderen, de gegevens op een betere manier vast te leggen dan alleen in deze verslagen.

Aantal bezoeken en bestede tijd

In totaal hebben er 21 bezoeken (overwegend ochtenden) plaatsgevonden, t.w. 2x in maart (10 uren), 3x in april (25 uren), 7x in mei (45 uren), 4x in juni (32 uren) en enkele incidentele bezoeken in juli/aug. Het totaal aantal bestede uren is dus **112 uren**. Hierin zit een aantal uren heen en weer roeien, lunchen etc., maar ook op die uren wordt waargenomen, zij het soms voor een tweede maal. Alle delen van het gebied zijn driemaal bezocht, en een aantal delen een vierde keer (Kleine Wijde en omgeving, rand van Grote Wijde).

Indeling van de soortbeschrijving

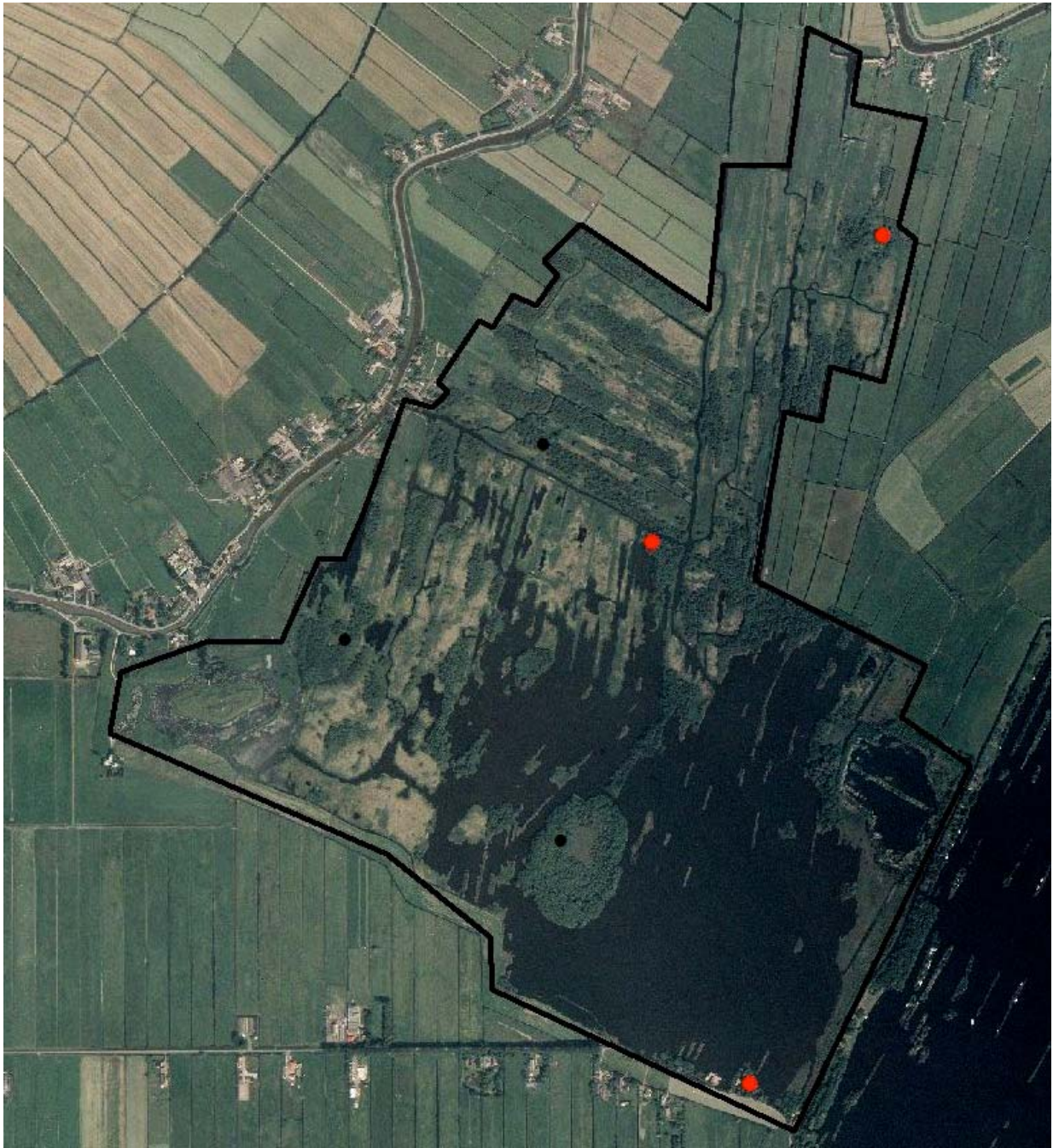
Per soort is aangegeven:

- naam, aantal territoria en korte beschrijving (situatie 2007)
- grafiek met de aantallen territoria in de periode 1992 – 2007

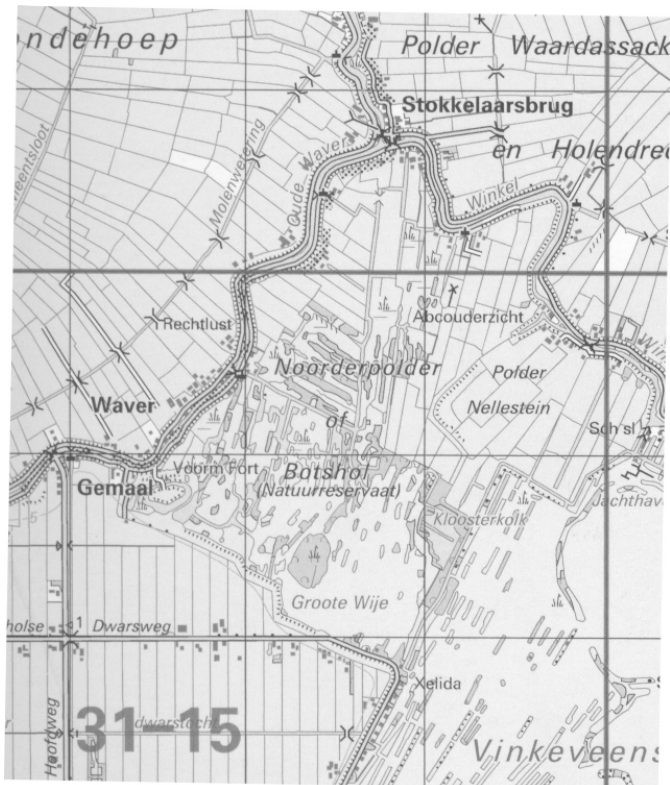
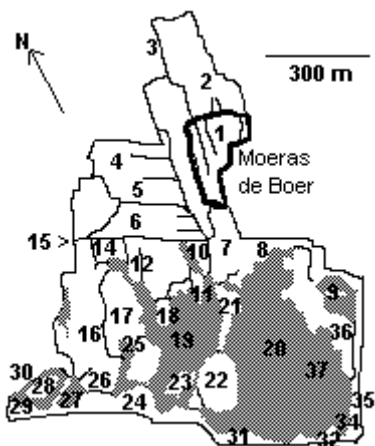
Als van een soort niet met zekerheid bekend is of er een territorium was ("1?") is dit in de grafiek aangegeven als 0,5 ("0-1").

Van 30 soorten is ook een verspreidingskaart opgenomen, achter de soortbeschrijvingen. Deze 30 zijn gecombineerd in 11 kaarten.

Aan het eind van het verslag is een tabel (in twee delen) opgenomen met alle aantallen broedvogels sinds 1992.



Luchtfoto van Botshol, afkomstig van het GIS-systeem van Natuurmonumenten.
Let svp niet op de stippen.



↓ Vinkeveen 3 km (aan N201 Hilversum-Haarlem)
(kaartfragment uit Inventarisatieatlas 2003, omgezet naar grijstinten)

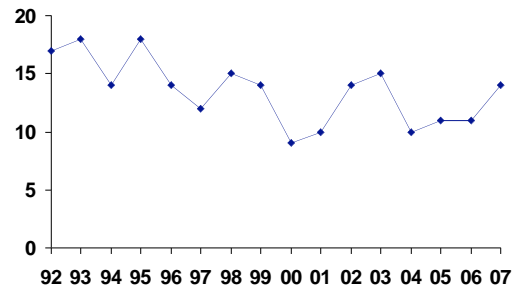
Terreingedeelten van Botshol

- | | |
|--|--------------------------------------|
| 1. Moeras de Boer | 20. Grote Wije |
| 2. Zwanegat | 21. Kleine Kooibos |
| 3. Vliet | 22. Grote Kooibos |
| 4. Onverdeelde Helft | 23. Bokmaeiland |
| 5. Turfakker | 24. Het Nauwe |
| 6. Duvelsandam | 25. Gat van Bram de Bruin |
| 7. Zeven Morgen | 26. Achter het Fort |
| 8. Pruilhoek | 27. Fortplas |
| 9. Kloosterkolk ('Klooster') | 28. Fort |
| 10. Dunboomeiland | 29. Fortgracht |
| 11. Dunboomeiland-zuid | 30. Fortwachterswoning |
| 12. Putjes | 31. Zwemdijk |
| 13. Waterlelieplasje (tussen 12 en 14) | 32. Beheerderswoning |
| 14. Paardespul | 33. Botenhuis (direct rechts van 32) |
| 15. Brugsloot | 34. Botsholse Schuur |
| 16. Toonewater | 35. Ruige Kade |
| 17. Krakeelakker | 36. Griend |
| 18. Eiland van Verweij | 37. Meeuweneiland |
| 19. Kleine Wije | |

Fuut (Great Crested Grebe)

14 territoria. **Zie kaart.**

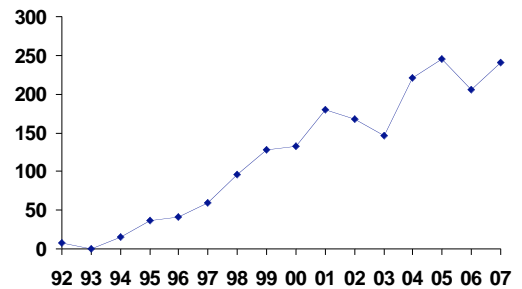
Voor 9 van de territoria geldt dat er ook jongen zijn gezien.



Aalscholver (Cormorant)

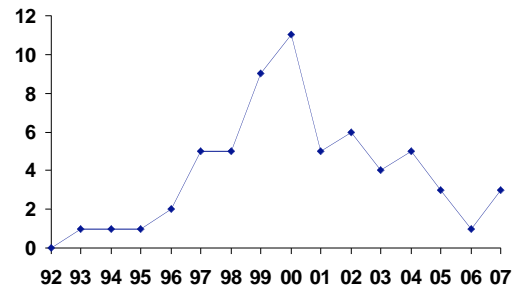
235-250 nesten.

Lijkt te stabiliseren.



Blauwe Reiger (Grey Heron)

3 'territoria' maar geen nesten kunnen zien wegens te grote kans op verstoring van de Lepelaars.

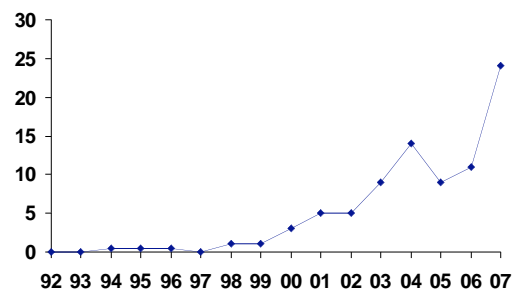


Purperreiger (Purple Heron)

Een paar keer gezien, vooral in het Noorden van het gebied. In aug. aldaar een ad. met 2 juv.

Lepelaar (Spoonbill)

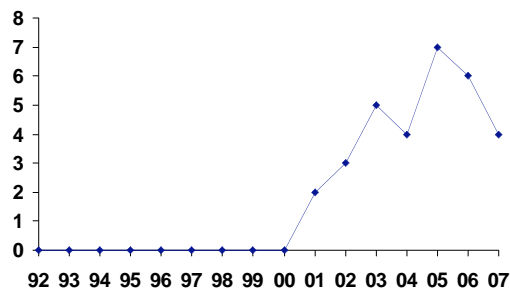
Een record aantal nesten (24). Botshol is een belangrijke broedplaats in het Westen van het land geworden.



Heilige Ibis (Sacred Ibis)

4 nesten, plus 3 territoria van onvolwassen vogels,
Broedt steevast als een hecht clubje tussen de Lepelaars,
maar neemt gelukkig niet toe, mogelijk zelfs af.

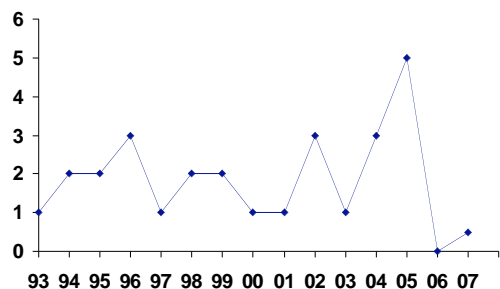
In vorige jaren is steeds alleen het aantal nesten aangegeven maar ook toen waren er enkele losse territoria zonder nest. De grafiek geeft, voor alle jaren, alleen het aantal nesten weer.



Knobbelzwaan (Mute Swan)

0-1 terr.

Regelmatig adulten gezien maar geen nest gevonden
binnen ons inventarisatiegebied, en ook geen jongen
gezien.

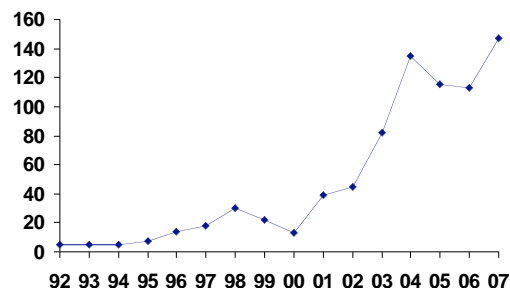


Grauwe Gans (Greylag Goose)

147 nesten gevonden.

67 op de Kleine Wije, 78 aan de Grote Wije, plus
enkele in de Kloosterkolk.

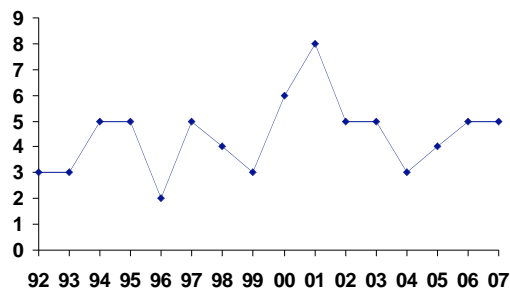
De speciale telling hiervoor is gehouden op 29 maart.



Nijlgans (Egyptian Goose)

5 territoria. **Zie kaart.**

Neemt gelukkig niet toe maar is uiteraard wel
luidruchtig aanwezig. 2 nesten gevonden.



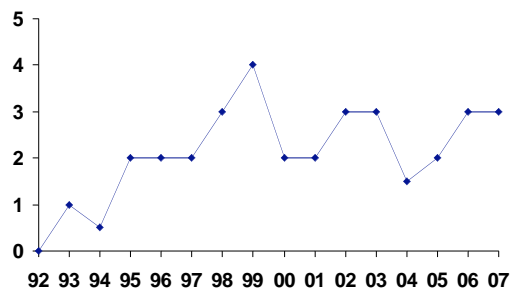
Bergeend (Shelduck)

Enkele malen waargenomen maar geen territorium.

Smient (Widgeon)

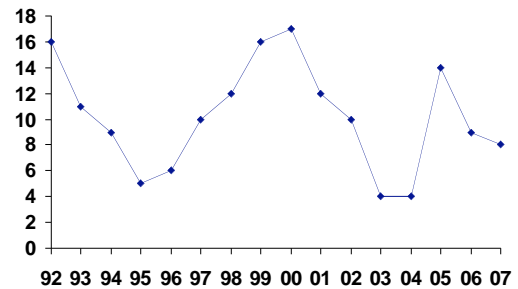
Krakeend (Gadwall)

3 territoria. **Zie kaart.**



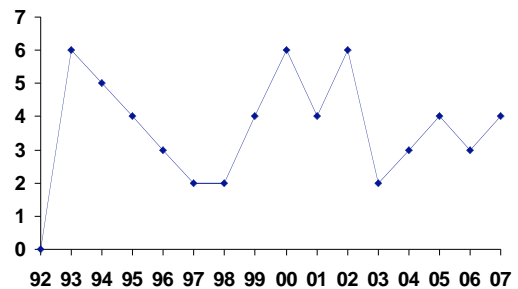
Wilde Eend (Mallard)

8 territoria (5 nesten gevonden). **Zie kaart.**
Moeilijk te inventariseren.



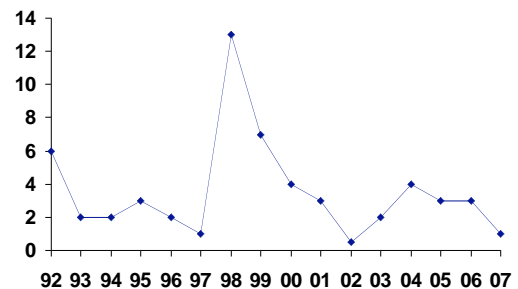
Kuifeend (Tufted Duck)

4 territoria. **Zie kaart.**
In 2 van de 4 territoria ook jongen gezien.



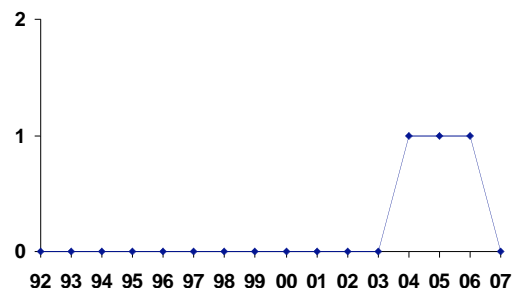
Krooneend (Red-crested Pochard)

Slechts 1 broedgeval met zekerheid geconstateerd: ad. met 4 jongen vlakbij de Botsholsedwardsdijk. Verder wel verspreide waarnemingen in met name de Grote Wije.



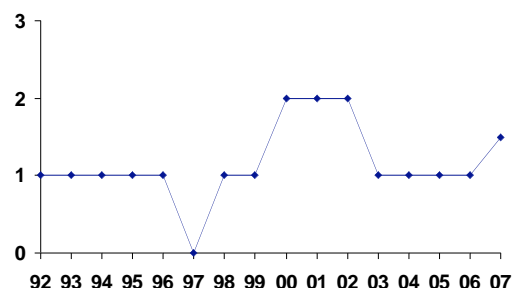
Scholekster (Oystercatcher)

Nog wel even gezien in het begin van het broedseizoen (opnieuw op de smalle eilandjes in de Grote Wije) maar is niet tot broeden gekomen. Waarschijnlijk heeft hij in 2004-2006 tijdelijk geprofiteerd van de kale bodem van de verstevigde eilandjes. Die raken nu begroeid.



Bruine Kiekendief (Marsh Harrier)

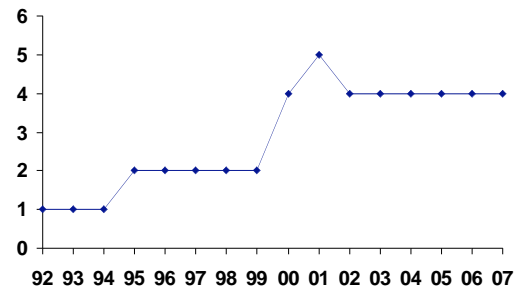
2 territoria maar mogelijk slechts 1 nest. Voortdurend is baltsgedrag gezien, op verschillende plekken in de Botshol, dus het lijken twee territoria. In het noordelijke territorium ook met prooi zien vliegen (7 juni).



Havik (Goshawk)

4 nesten.

Bij twee van de nestplaatsen zijn haviken in de buurt gezien met prooi.



Sperwer (Eurasian Sparrowhawk)

Geen territorium.

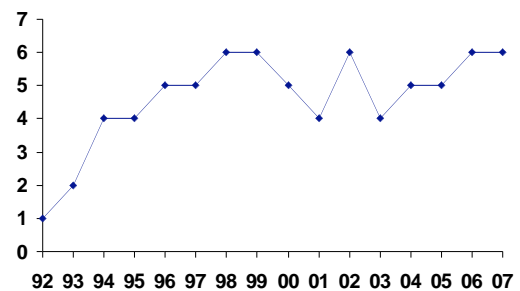
Wel 1x gezien in het gebied, laag cirkelend in Moeras de Boer (13 mei).

Buizerd (Buzzard)

6 territoria, maar slechts 3 nesten gevonden.

Of de andere drie territoria ook broedgevallen betreft is dus onzeker. Mogelijk betreft het voor een deel subadulte vogels die al wel territoriaal gedrag vertonen.

Bij 2 van de 3 nesten ook jongen gezien (1, resp. 2).



Torenvalk (Common Kestrel)

Geen territorium maar wordt wel gezien aan de westrand van Botshol.

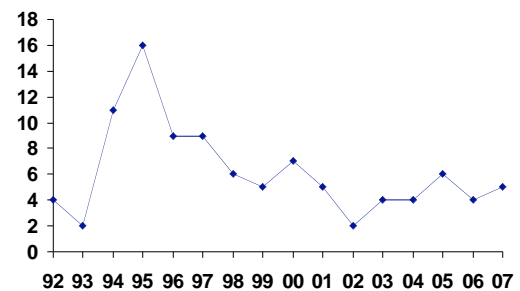
Boomvalk (Hobby)

In mei en juni wel af en toe jagend gezien maar geen broedterritorium.

Fazant (Phaasant)

5 territoria. **Zie kaart.**

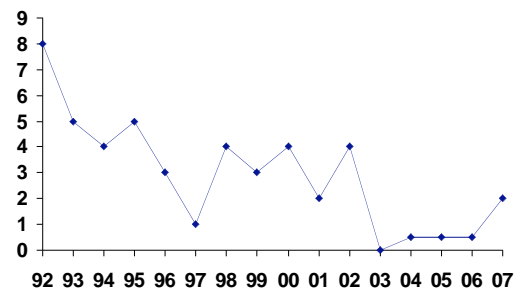
Op de Krakeel akker met 6 jongen gezien



Waterral (Water Rail)

2 territoria.

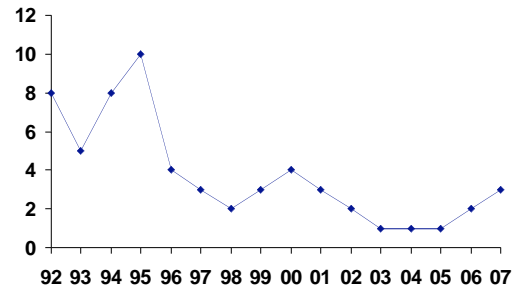
Begin juni roepend gehoord (2 terr.) aan zuidrand van de Botshol, nabij Grote Kooibos/Het Nauwe.



Waterhoen (Moorhen)

3 territoria. **Zie kaart.**

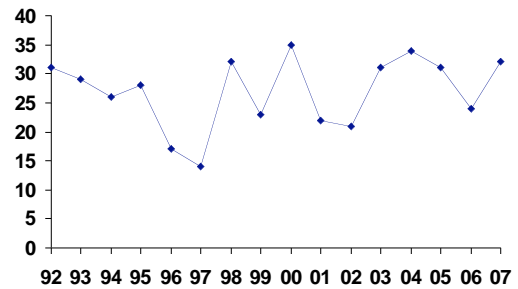
Op 1 plek (bij beheerderswoning) ook met jongen.



Meerkoet (Coot)

32 territoria. **Zie kaart.**

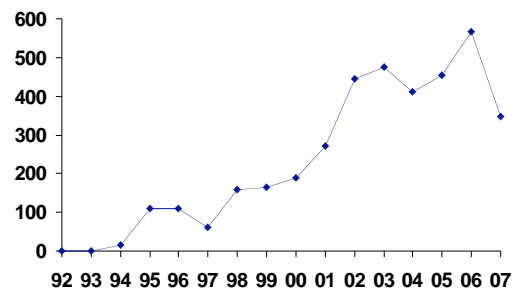
Verspreid door het hele terrein. 17 nesten gevonden.



Kokmeeuw (Black-headed Gull)

347 nesten.

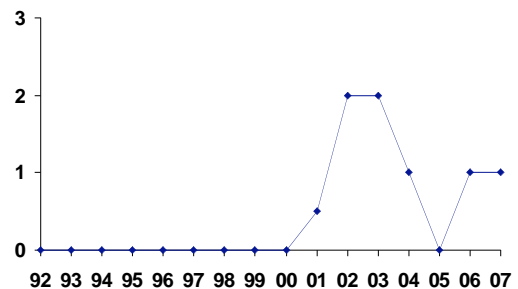
Met de klok mee vanaf het oudste kokmeeuweiland de volgende aantallen: 170, 80, 2, 13, 70; plus 12 nesten langs de Botsholse Dwarsweg.



Zwartkopmeeuw (Mediterranean Gull)

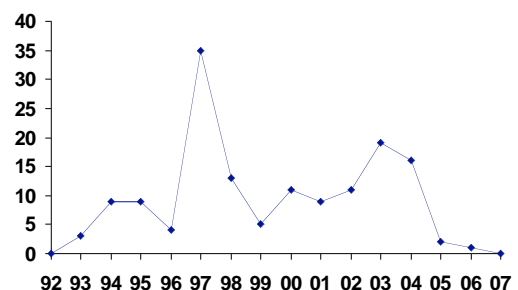
1 territorium.

Een duidelijk territoriaal paartje op 16 en 21 april, tussen de Kokmeeuwen.



Visdief (Common Tern)

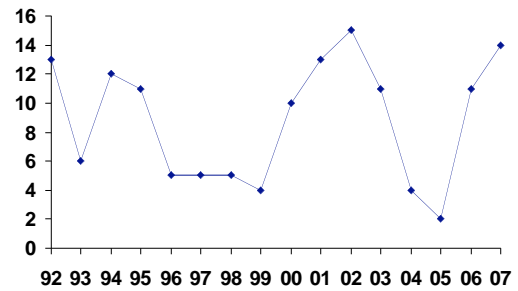
Geen territorium maar wel op 23 mei en 13 juni gezien bij Grote Wijde (beide keren 2 ex.). Lijkt gezien de grafiek een afgelopen zaak helaas.



Zwarte Stern (Black Tern)

14 nesten.

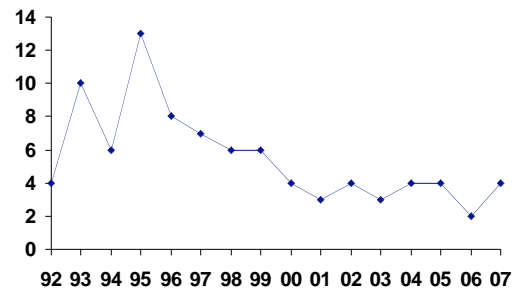
De 14 nesten zijn geteld op 24 mei. Op 30 juni 7 jongen op 5 nesten, en minimaal 2 jongen vlogen rond.



Houtduif (Wood Pigeon)

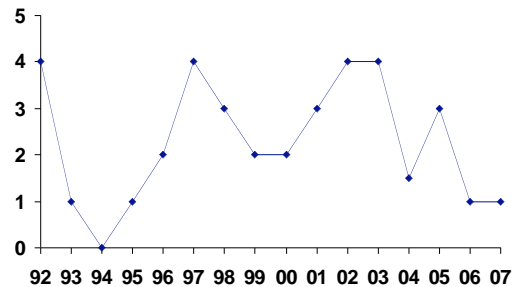
4 territoria. **Zie kaart.**

Lastig te inventariseren. Moet prooidier zijn van de Havik, daarvan getuigt in elk geval de grafiek wel (vergelijk met grafiek van Havik).



Holenduif (Stock Dove)

1 territorium bij de Botsholse schuur.



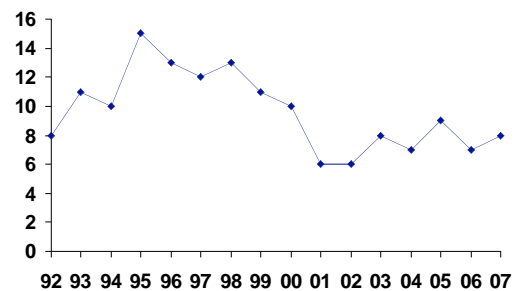
Turkse Tortel

Dit jaar geen territorium maar wel enkele malen waargenomen bij beheerderswoning.

Koekoek (Cuckoo)

8 territoria door de hele Botshol. **Zie kaart.**

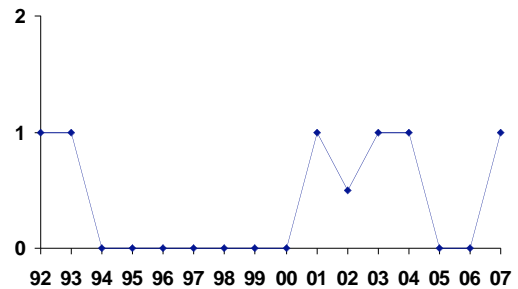
De stippen op de kaart zijn slechts een benadering van de plek van de territoria. is uiteraard een lastige soort, en er wordt bij Sovon etc. gezocht naar nieuwe methoden om deze soort te inventariseren.



IJsvogel (Kingfisher)

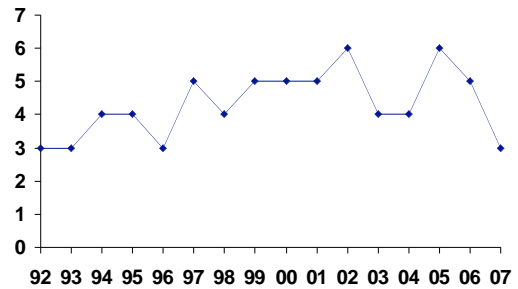
0-1 territorium.

Bosuil (Tawny Owl)
 1 bewoonde nestkast.
 Minstens 1 jong.



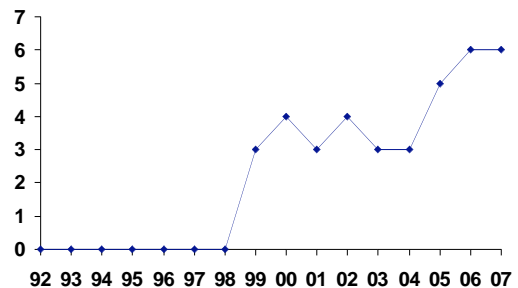
Grote Bonte Specht

(Great Spotted Woodpecker)
 3 territoria. **Zie kaart.**
 Met het ouder worden van de bosjes in Botshol zou een toename van de specht verwacht worden (een trend die er al wel was) maar hij lijkt stabiel tot afnemend. Mogelijk is er een verband met het kappen van enkele bosgedeelten ter bevordering van open moeras. Geen nesten gevonden (wordt ook niet naar gezocht).



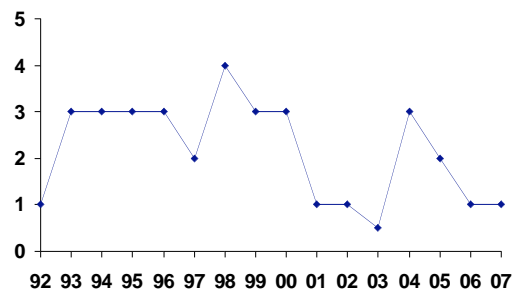
Boompieper (Tree Pipit)

6 territoria. **Zie kaart.**
 Steeds meer in noordelijk deel van Botshol, o.a. het opengekapte bosterrein van Turfakker.



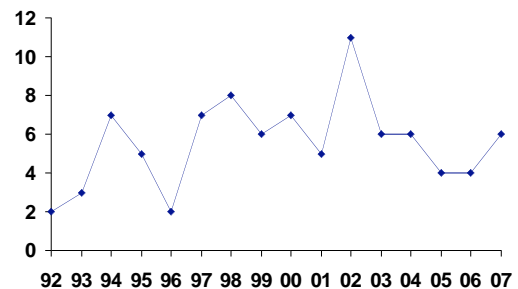
Witte Kwikstaart

(White Wagtail)
 1 nest bij de woning van Natuurmonumenten.
 Mogelijk ook een territorium bij de Botsholse Schuur.



Winterkoning (Wren)

6 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*



Heggenmus (Dunnock)

2 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*

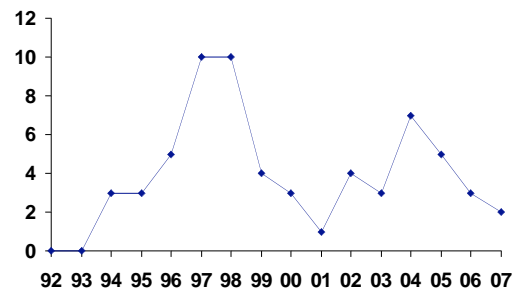
Roodborst (Robin)

4 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*

Blauwborst (Bluethroat)

2 territoria. **Zie kaart.**

Eén terr. (begin juni geconstateerd) in de kooi van het Grote Kooibos, waar de soort vaker heeft gezeten. Diverse waarnemingen op Turfakker en omgeving leken samen twee territoria, maar op grond van de criteria toch moeten concluderen tot 1 territorium aldaar. Wegens de uitbreiding van het open moeras volgend jaar speciale aandacht nodig voor deze soort daar.

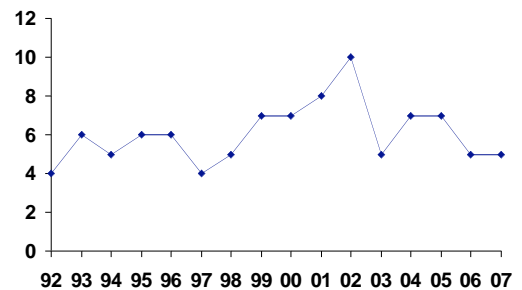
**Merel** (Blackbird)

3 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*

Zanglijster (Song Thrush)

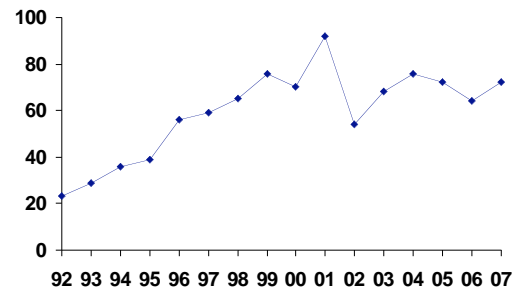
5 territoria. **Zie kaart.**

Verspreid over het hele gebied.

**Rietzanger** (Sedge Warbler)

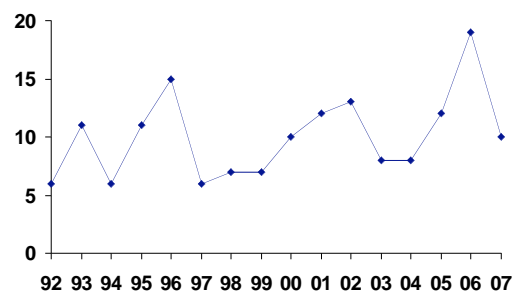
72 territoria. **Zie kaart.**

Lijkt te stabiliseren op dit aantal. Moet niet zoals Kleine Karekiet alleen nog in Moeras de Boer geteld worden, want hij kan zo weer afnemen. Was tot voor kort bovendien een Rode Lijstsoort.

**Snor** (Savi's Warbler)

10 territoria. **Zie kaart.**

Vanwaar de grote schommeling in aantal? Is opvallend genoeg aanwezig om niet gemist te worden.

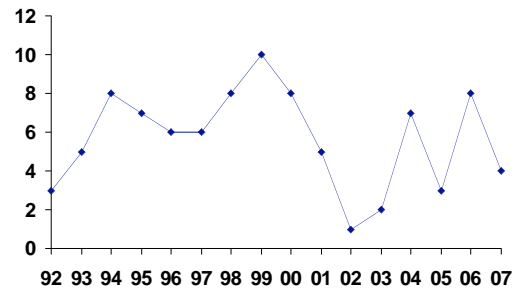


Sprinkhaanzanger

(Grasshopper Warbler)

4 territoria. **Zie kaart.**

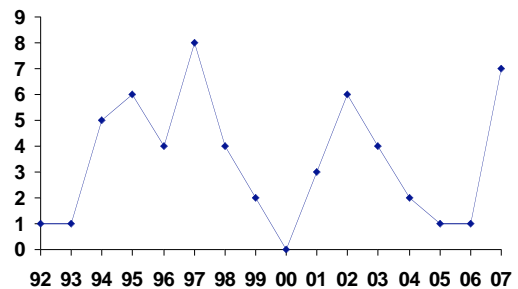
Het zaagtandpatroon van de aantallen vraagt om een verklaring, moet gecheckt worden met de landelijke trend over de laatste jaren (zodra beschikbaar bij Sovon).



Bosrietzanger (Marsh Warbler)

7 territoria. **Zie kaart.**

Door de zachte zang en het late broeden kan hij in sommige jaren wel op enkele plekken gemist zijn.



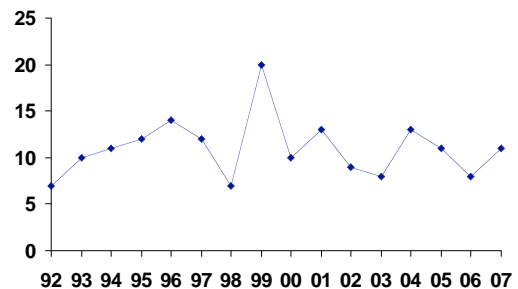
Kleine Karekiet

(Reed Warbler)

11 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*

Zie kaart.

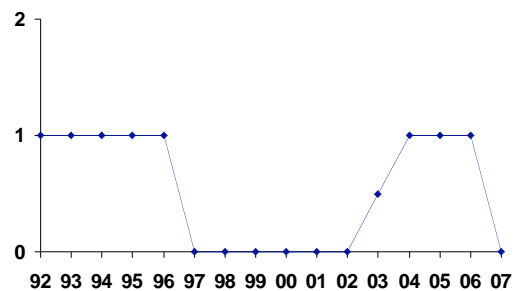
Hoewel we soms de indruk hebben dat de soort in Botshol als geheel afneemt blijkt dat toch niet echt uit deze grafiek voor het sample-gebied (8 ha.) Moeras de Boer.



Grote Karekiet

(Great Reed Warbler)

Dit jaar niet meer aangetroffen, na enkele hoopvolle jaren met 1 territorium.

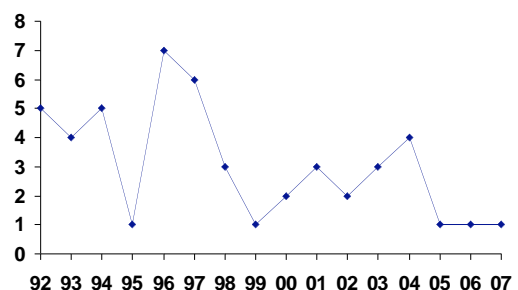


Spotvogel (Icterine Warbler)

1 territorium.

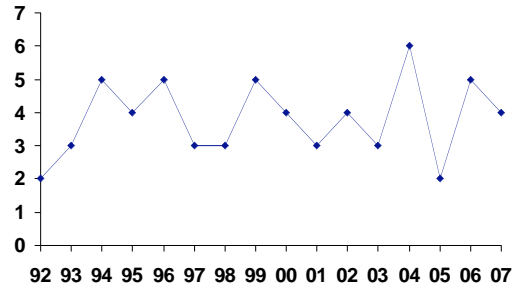
Is duidelijk afgenomen, en bijna weg.

Betreft 1 territoriale waarneming, op 20 mei, ten Westen van Moeras de Boer.



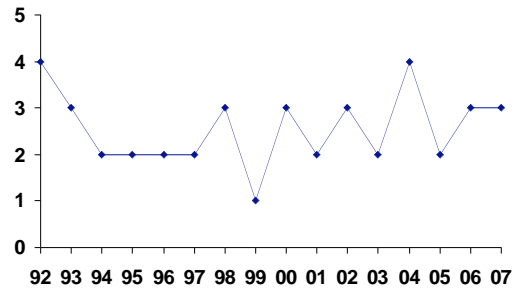
Tuinfluiter (Garden Warbler)

4 territoria; wordt alleen geteld in Moeras de Boer.



Zwartkop (Blackcap)

3 territoria; wordt alleen geteld in Moeras de Boer.



Braamsluiper (Lesser Whitethroat)

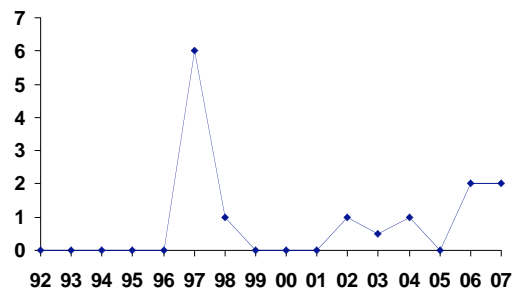
Dit jaar niet waargenomen.

Grasmus (Whitethroat)

3 territoria, alle op 7 juni, maar wel alledrie tegelijk gehoord.

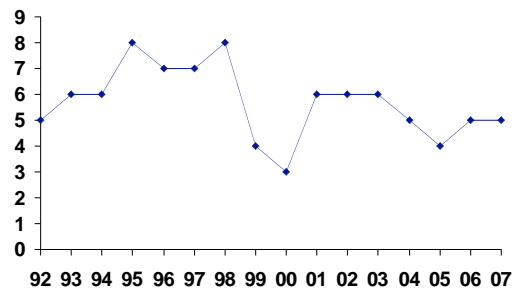
Alledrie aan de Westkant van de Onverdeelde Helft/Turfakker.

Plus 1 waarneming op 13 mei (ook Onverd. Helft).



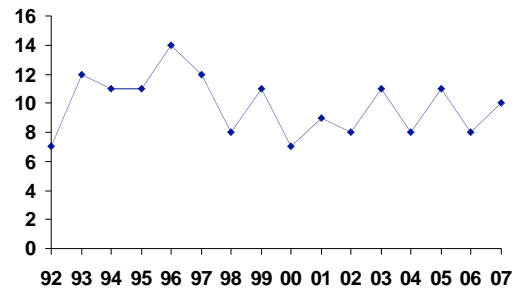
Tjiftjaf (Chiffchaff)

5 territoria; wordt alleen geteld in Moeras de Boer.



Fitis (Willow Warbler)

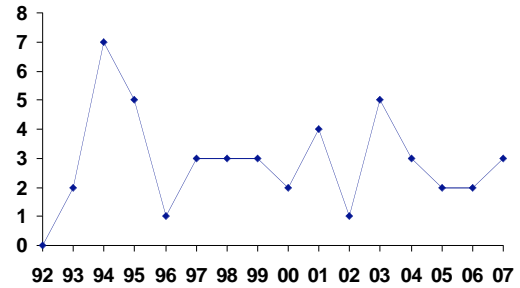
10 territoria; wordt alleen geteld in Moeras de Boer.
Zie kaart.



Grauwe Vliegenvanger

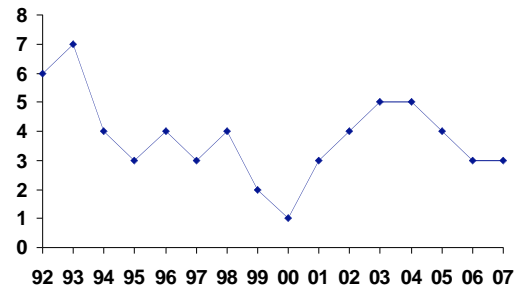
(Spotted Flycatcher)

1 nest bij de beheerderswoning (2 legsels), en 2 territoria noordelijker in het gebied. Bij de hogere aantallen in sommige jaren kunnen vraagtekens gezet worden: bedelroep van o.a. Winterkoning lijkt veel op de roep van Grauwe Vliegenvanger.



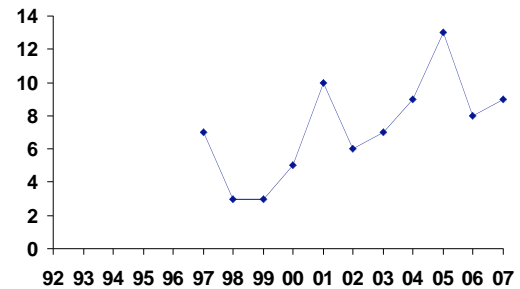
Staartmees (Long-tailed Tit)

3 territoria. **Zie kaart.**



Pimpelmees (Blue Tit)

9 territoria.



Koolmees (Great Tit)

2 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*

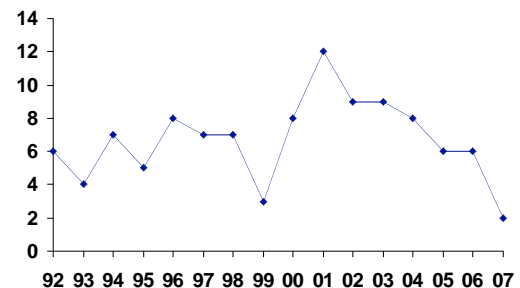
Matkop (Willow Tit)

2 territoria. **Zie kaart.**

Het lijkt niet goed te gaan met deze typische moerasbosbewoner.

Zit nog bij Kloosterkolk en in Kleine Kooibos.

De teruggang kan maar voor een heel klein deel door boskap veroorzaakt zijn.



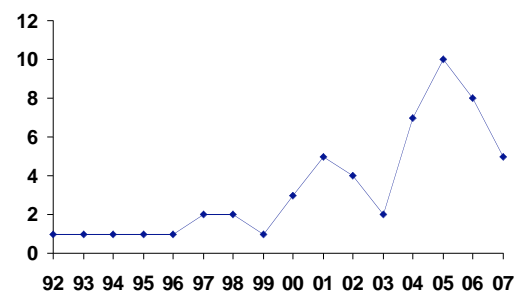
Boomkruiper

(Short-toed Treecreeper)

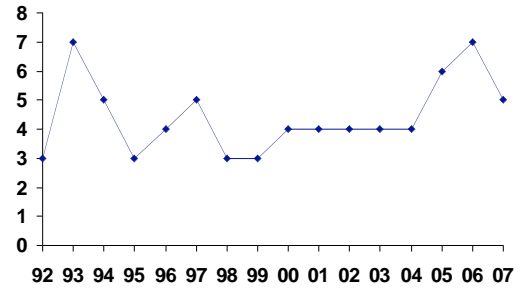
5 territoria. **Zie kaart.**

Nest in Botsholse Schuur.

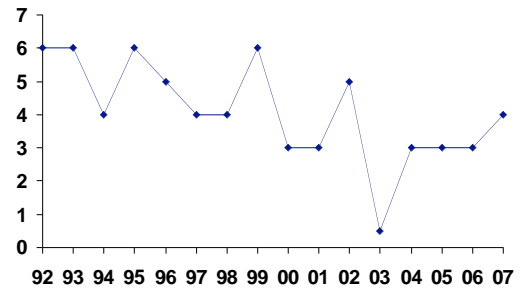
Gaat weer terug naar de lagere aantallen van vroeger?



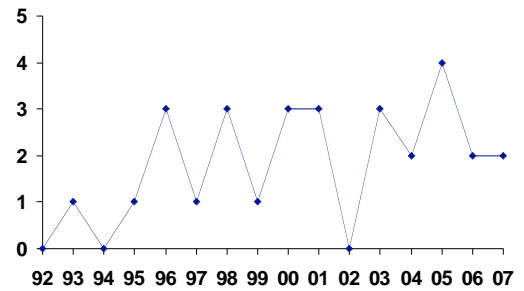
Gaai (Jay)
5 territoria. **Zie kaart.**



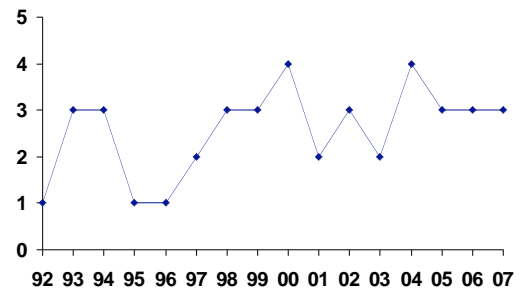
Zwarte Kraai (Carrion Crow)
4 territoria (nesten). **Zie kaart.**



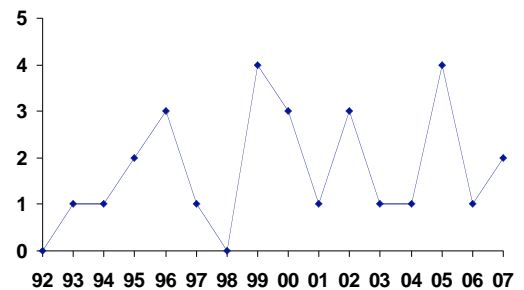
Spreeuw (Starling)
2 territoria.
Nest bij beheerderswoning. Mogelijk nest bij Fortwoning.



Vink (Chaffinch)
3 territoria; *wordt alleen geteld in Moeras de Boer.*



Groenling (Greenfinch)
2 territoria.
Nabij de beheerderswoning in de ZO-punt van het gebied.

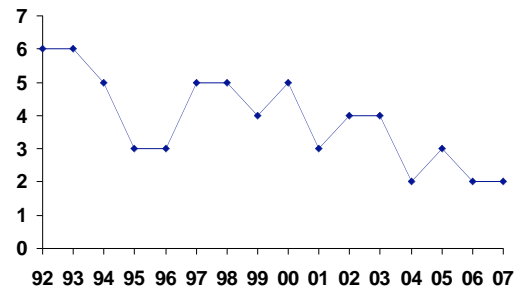


Putter (Goldfinch)

2 territoria.

Wordt niet vaak meer gezien.

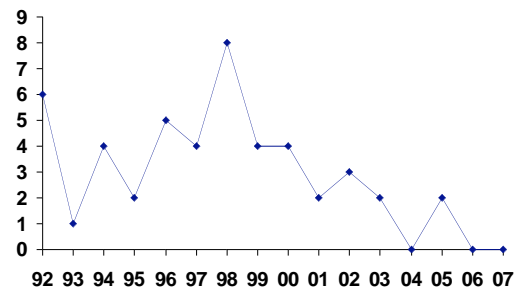
Beide terr. in het Noorden van het gebied.



Goudvink (Bullfinch)

0 territoria.

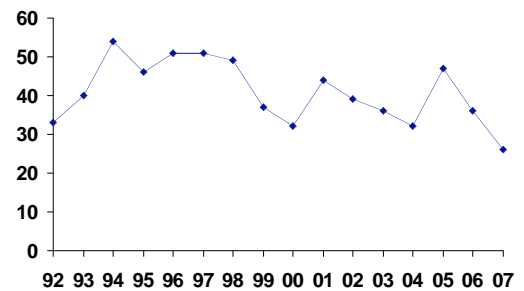
Lijkt verdwenen, zie grafiek.

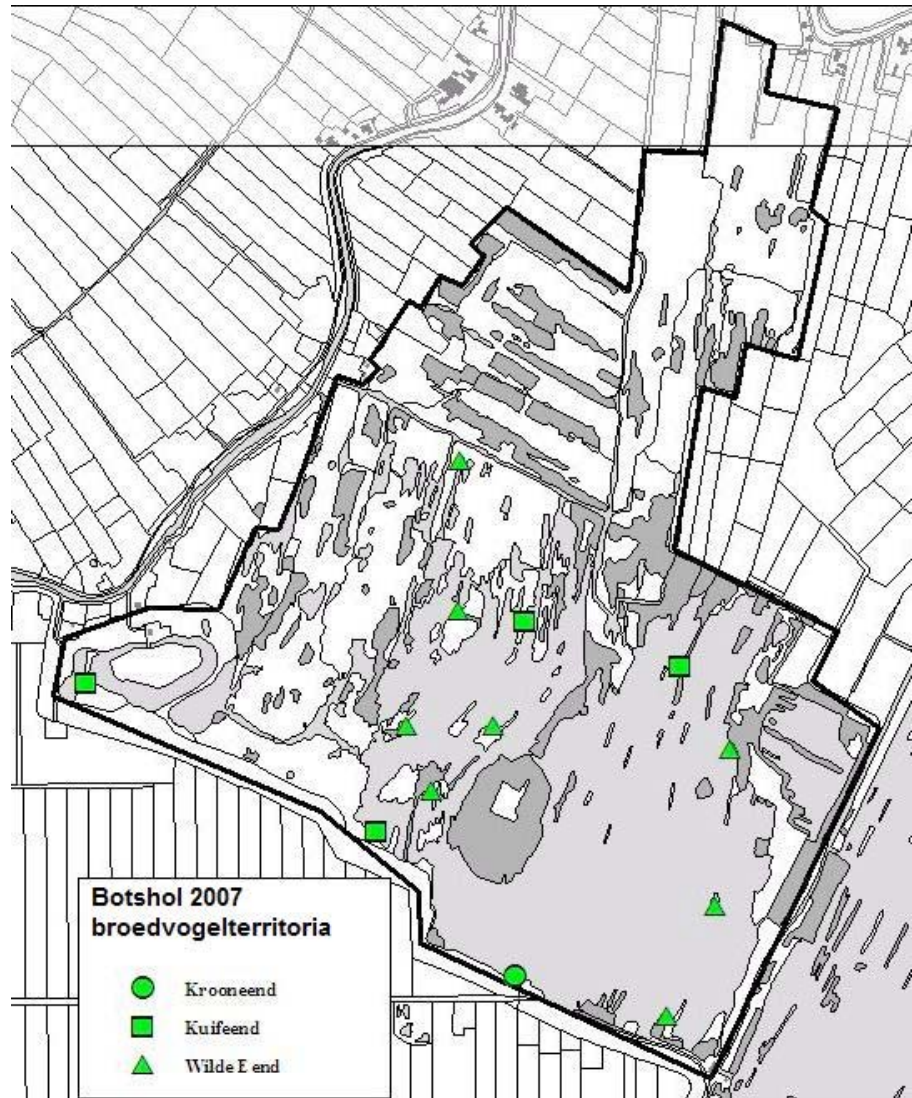
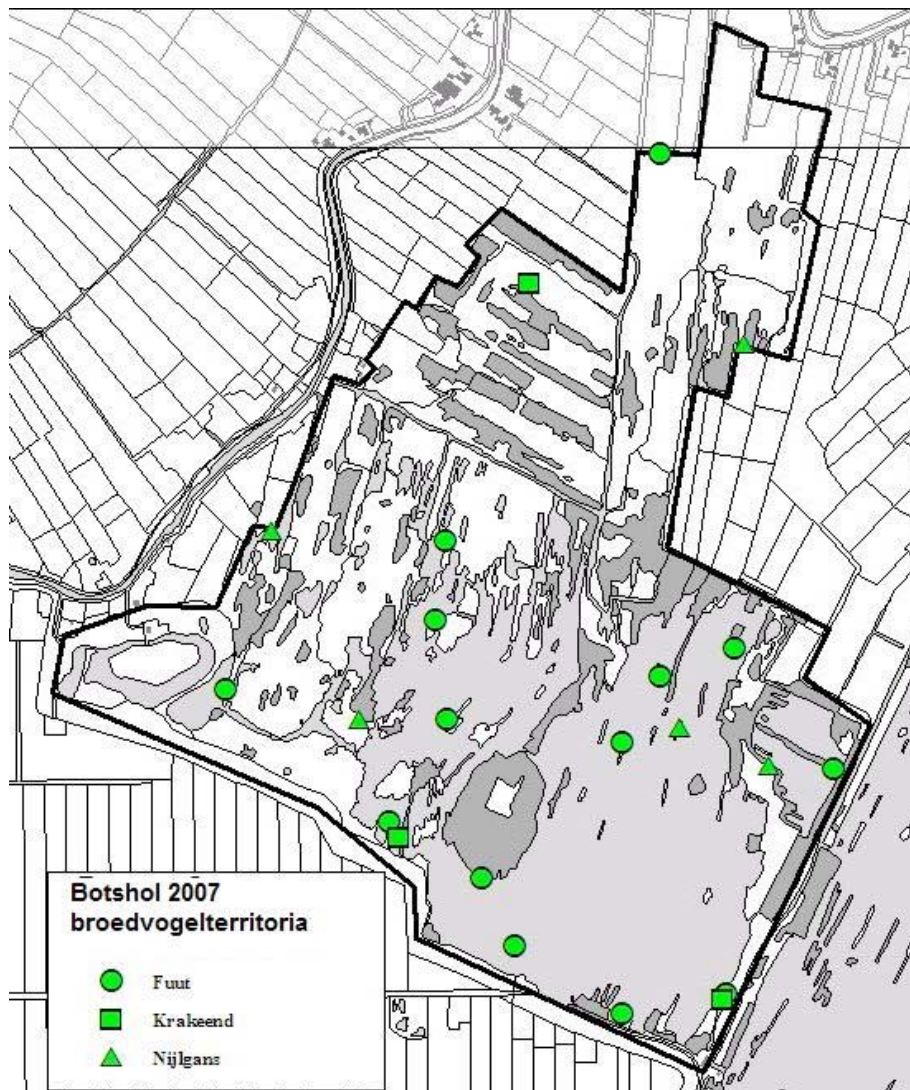


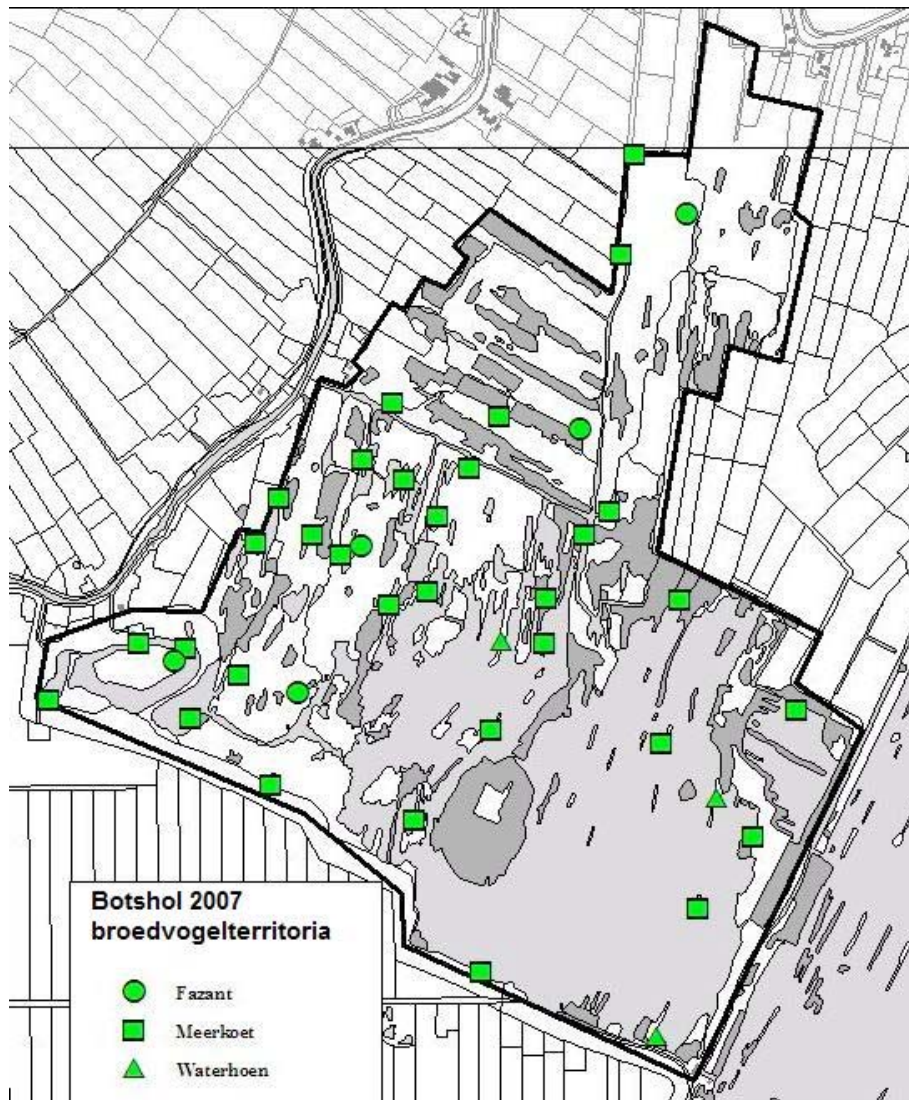
Rietgors (Reed Bunting)

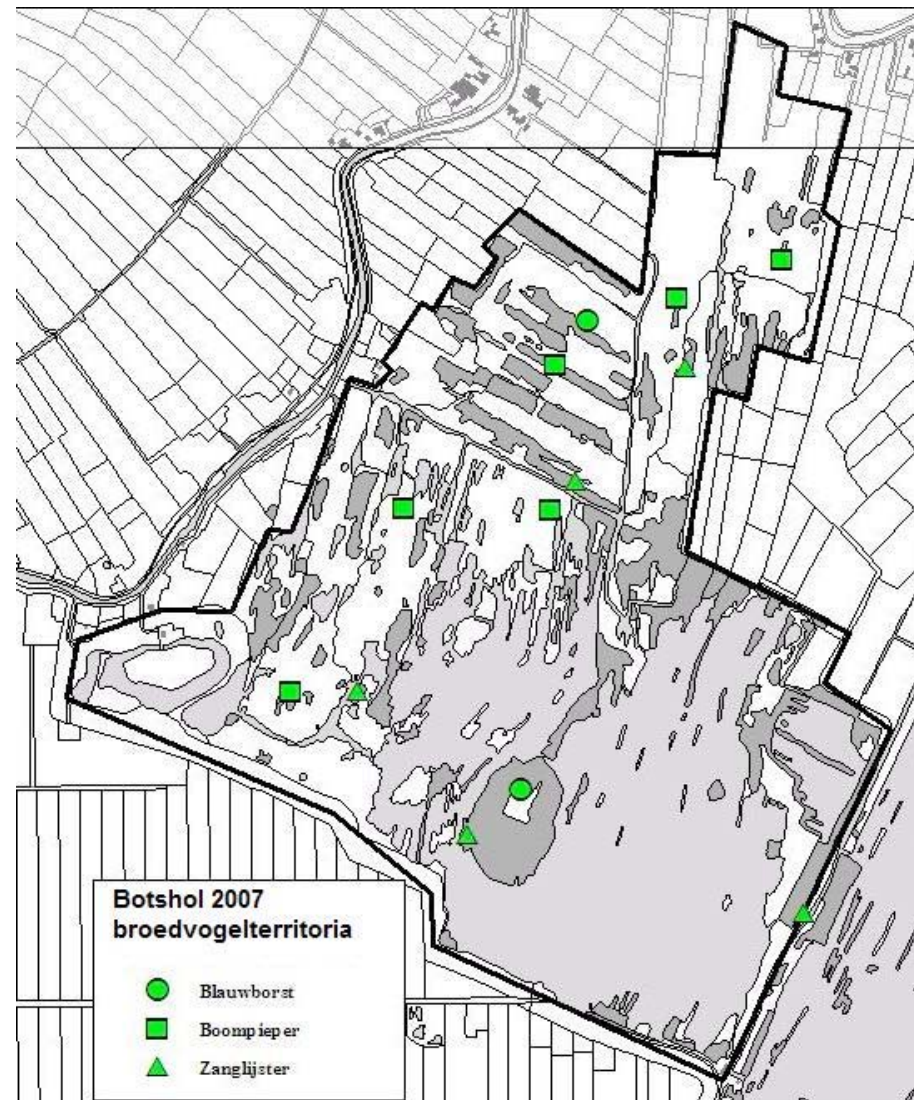
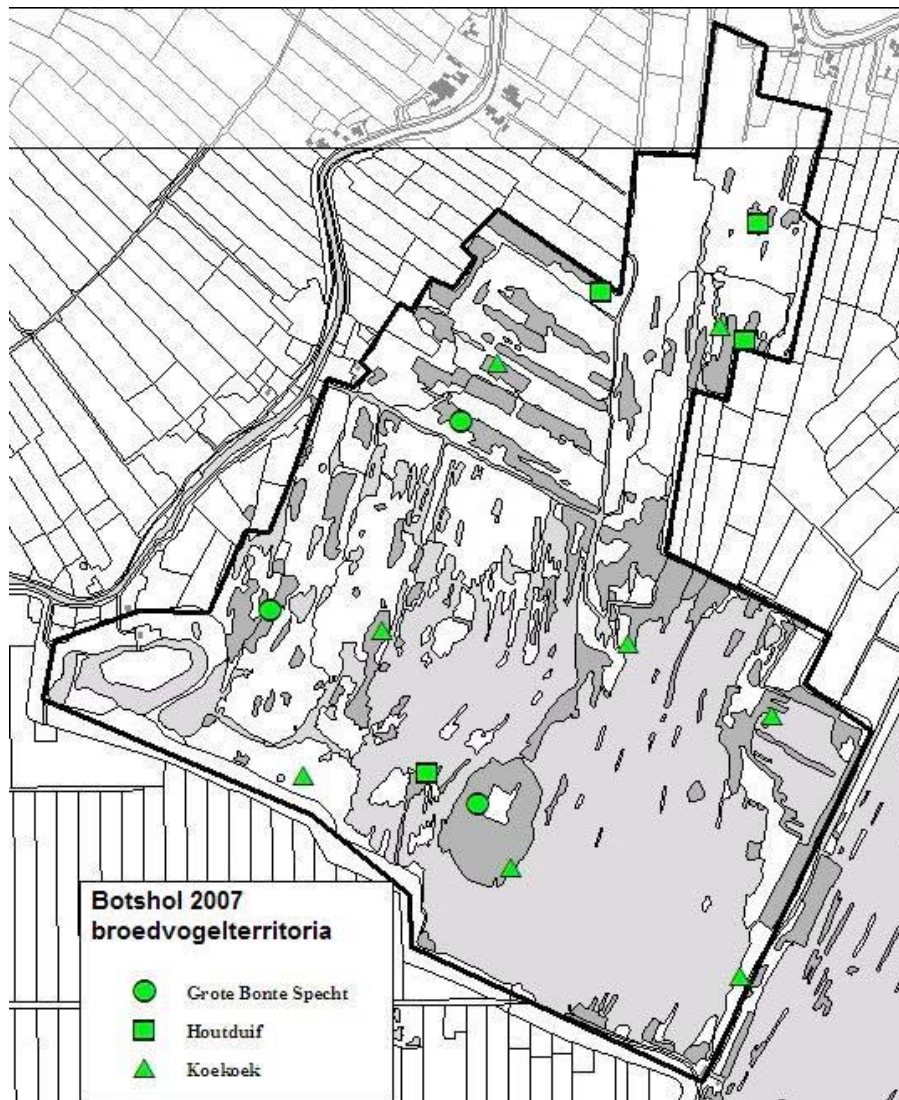
26 territoria. **Zie kaart.**

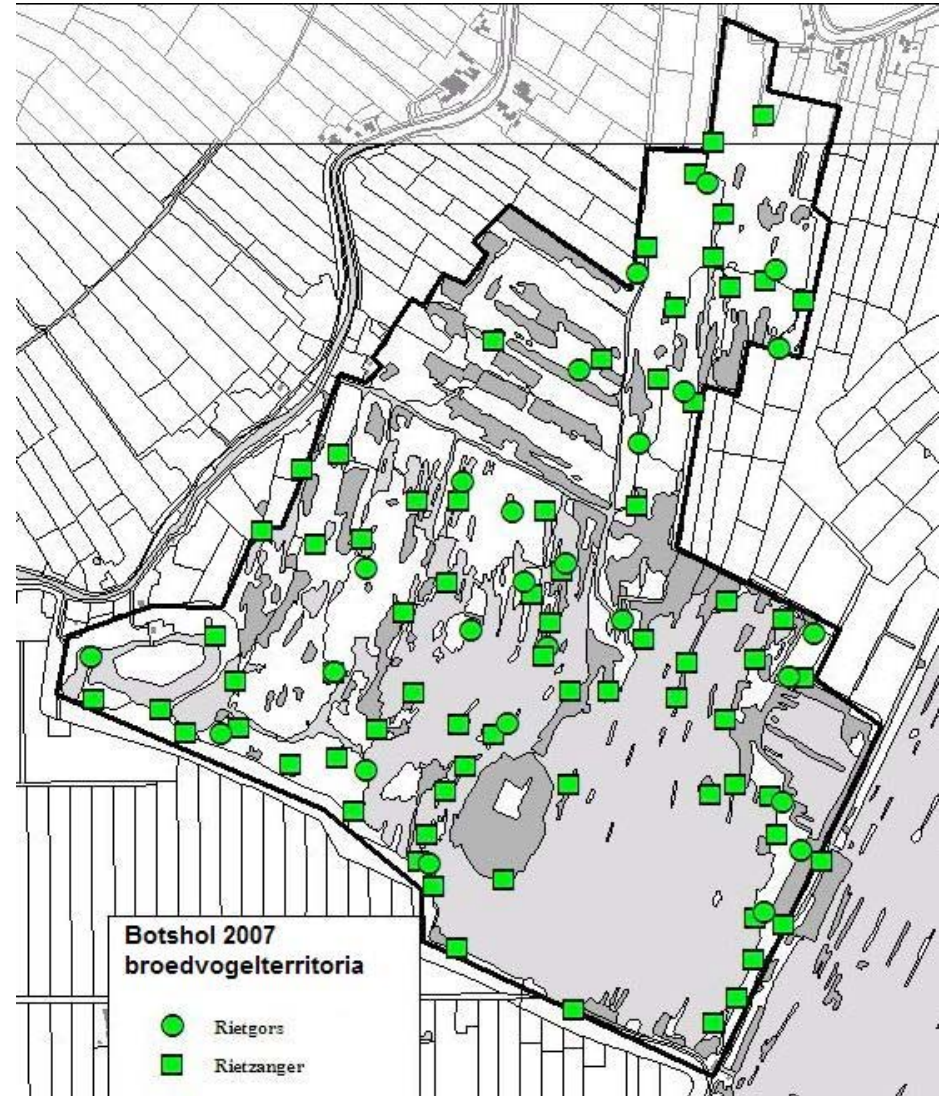
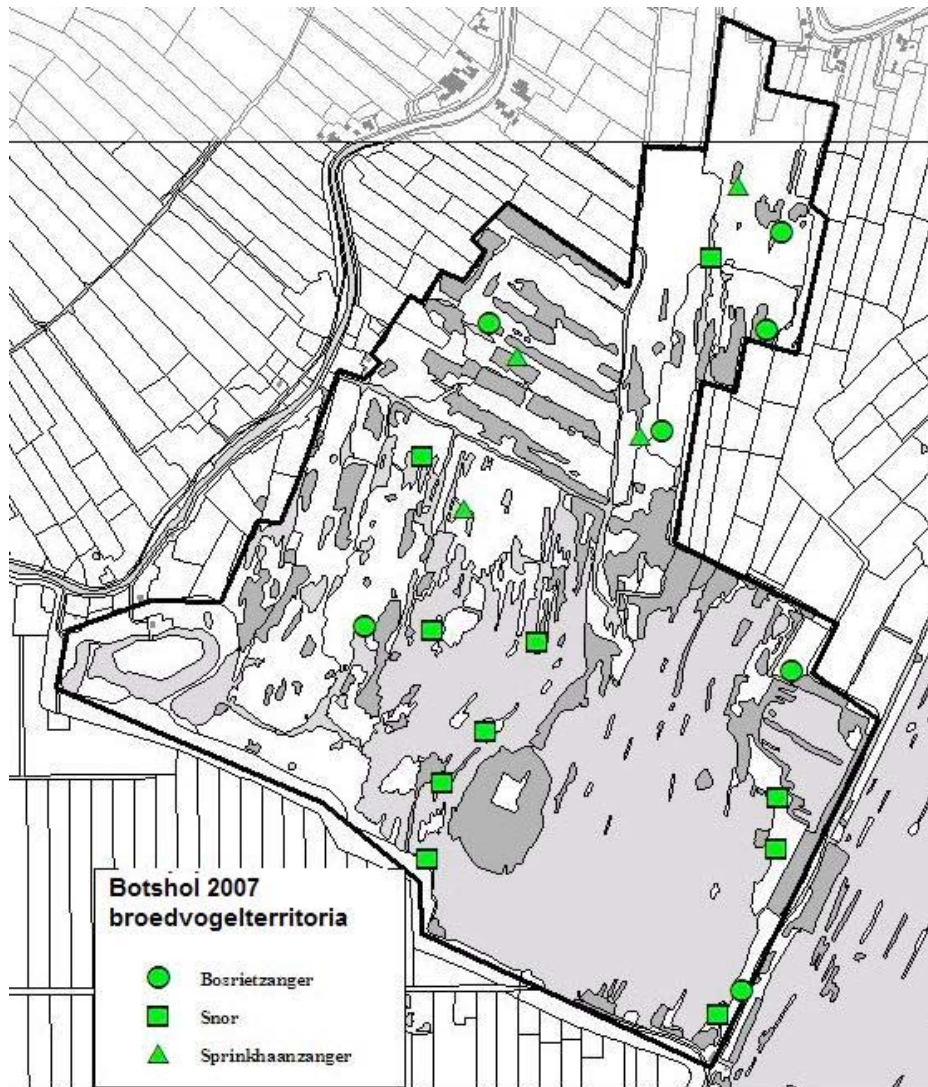
Nog steeds talrijk, maar het hoogtepunt van midden jaren '90 lijkt voorbij.

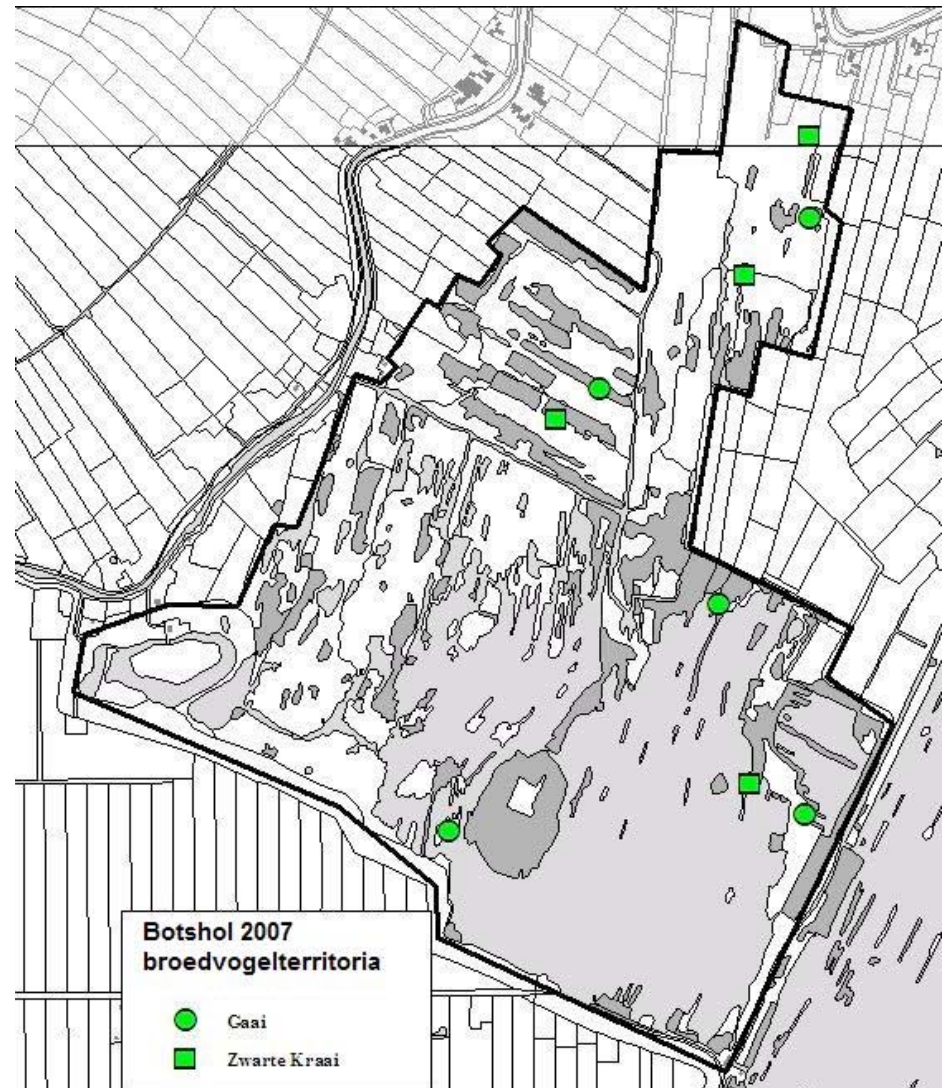
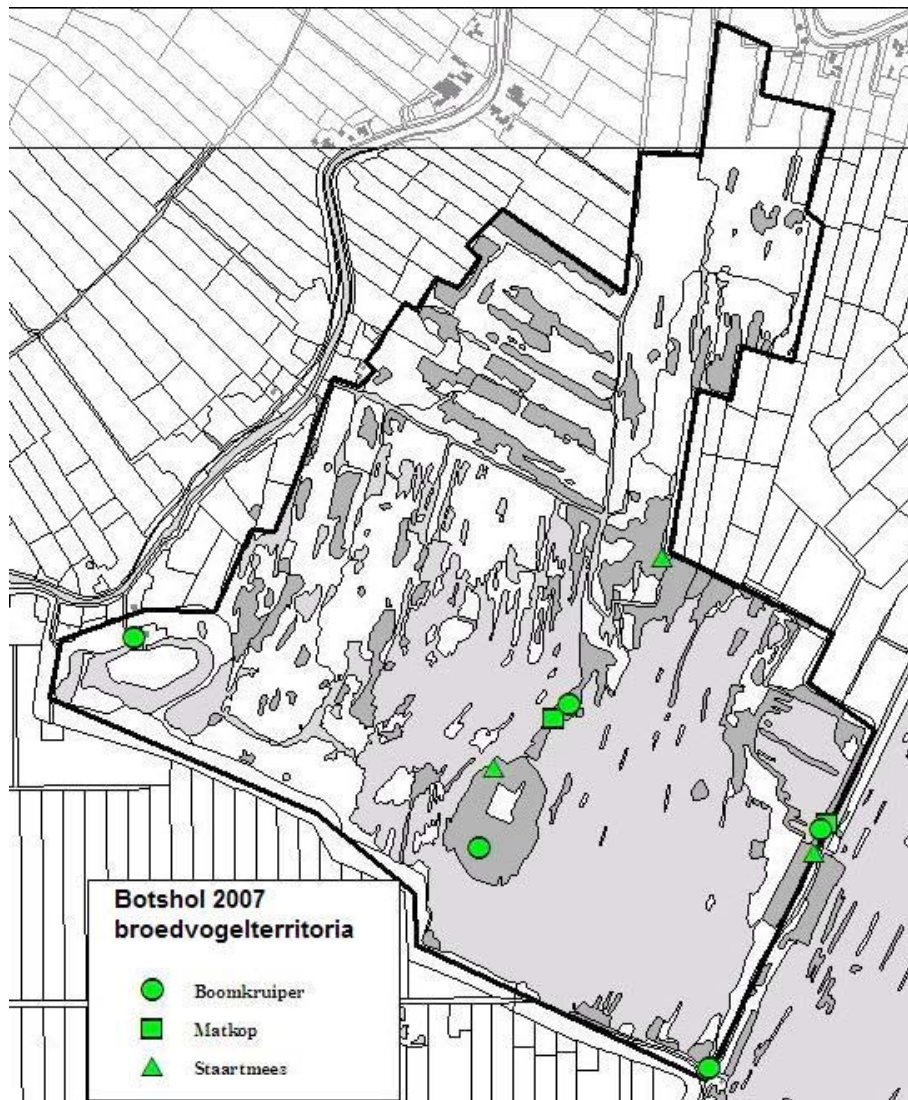


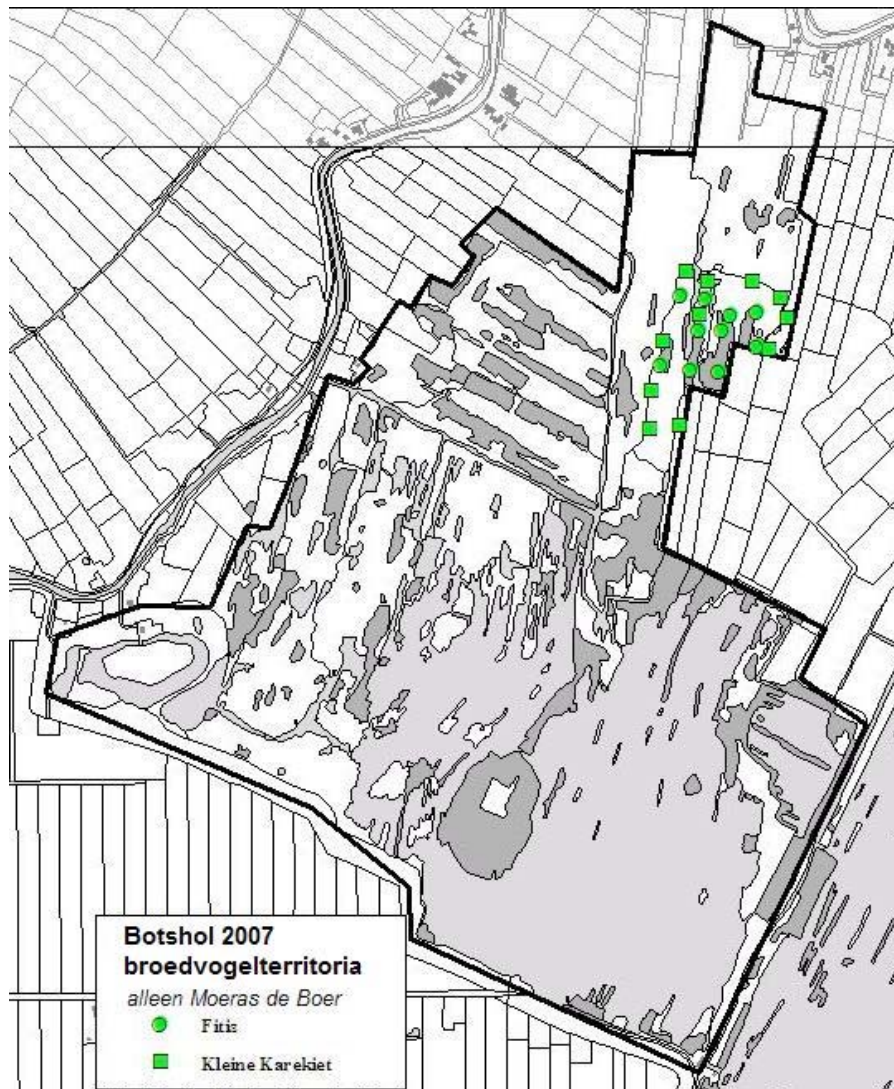












Afwezige soorten (*voorgaand jaar aanwezig*)

Smient, Scholekster, Sperwer, Torenavalk, Visdief, Grote Karekiet, (Ringmus – aan de rand van het gebied)

Nieuwe soorten 2007 (*voorgaand jaar afwezig*)

Bosuil, (Heggenmus – alleen geteld in Moeras de Boer)

Overige waarnemingen tijdens het broedseizoen

Georde Fuut 3 ex. 21 april Grote Wije.

Roodhalsfuut zomerkleed 9 april Grote Wije (na maandenlang verblijf alhier).

Zwarte Ooievaar 14 juli overvliegend naar ZW nabij Grote Kooibos.

Visarend 13 juni ter plaatse in opengekapte stuk van Turfakker rondjes draaiend, daarna doorvliegend naar Oost.

Wielewaal 13 mei Moeras de Boer.

Tapuit 13 mei Moeras de Boer.

Paap 13 mei Moeras de Boer.

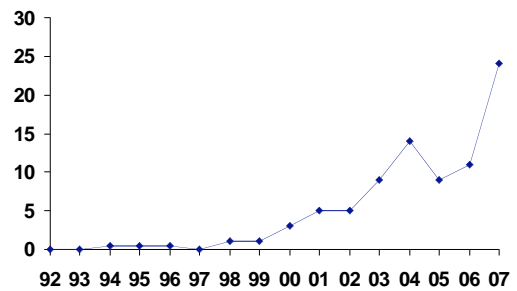
Ringslang 20 cm lang 13 mei Onverdeelde Helft.

Ringslang minimaal 1 meter lang 25 mei zuidkant (toegangssloot) van Kloosterkolk.

Veenmol eind maart bij Botsholse Schuur.

Nabeschuwing en aanbevelingen

Botshol is een belangrijk gebied geworden voor de **Lepelaar** in West-Nederland, met inmiddels 24 nesten. Het is snel gegaan in de afgelopen acht jaar (zie grafiek hiernaast), en het is te hopen dat het niet weer snel afneemt.



Een Lepelaarkolonie in de Randstad is bijzonder.

Allerlei bezoekers van de Waverhoek genieten inmiddels van onze Lepelaars als ze daar

foerageren. Tegelijkertijd vermoeden we echter dat

er geleidelijk aan illegale bezoekers bij de Lepelaarkolonie komen. Nu de Lepelaarkolonie echt belangrijk is geworden, moet er een *veel betere bescherming* van die plek komen. Wij gaan ervanuit dat Natuurmonumenten een groot arsenaal aan denkbare maatregelen heeft om dat te bereiken.

De **Zwarte Stern** blijft het redelijk goed doen, vermoedelijk dankzij de nieuwe vlotjes, die meer beschutting geven dan de oude. De aantallen zwarte sterns zijn toch wel weer hoopgevend. Hopelijk blijft dit zo nu er een rondwandeling rond de Waverhoek mogelijk is gemaakt.

De **Grote Karekiet** is niet meer teruggekomen, en dat geldt voor meer gebieden in Nederland. Toch hopen we dat door een juist beheer van het opengekapte stuk van de Onverdeelde Helft en van de Waverhoek het potentiële areaal voor deze karakteristieke moerassoort vergroot zal worden.

IJsvogels doen het steeds beter in Nederland, en opnieuw is er in de Botshol een aantal waarnemingen in het broedseizoen. Is het mogelijk om ergens een nestelwand te creëren langs een afgelegen waterloop in de Botshol? Landschap Noord-Holland heeft hier veel ervaring mee. Op hun wesbsite is een handleiding te downloaden, en daarbij staat de volgende samenvatting:

IJsvogels graven een diepe nestgang in een kale steile oever van minimaal 50 cm hoog. Aan het einde van die gang worden in een nestkom eieren gelegd en uitbroed. De moeilijkheid is dat veel oevers niet steil genoeg zijn, begroeid zijn of gewoon te laag. IJsvogels kunnen daar niets mee.

Een mogelijkheid voor een ijsvogelwand is een steile oever recht afsteken. Dit is de snelste manier. Andere mogelijkheden zijn een boom op de oever omtrekken, waarbij de omhoog gekomen wortelkruit als broedplaats dient. Een grondwal opwerpen, al of niet versterkt met kleine wortelkuiten. Of het aanbrengen van een kunstnest.

Zie <http://www.landschapnoordholland.nl/pbijsvogelwand.php>

Het slootje dat de Kloosterkolk met het Grote Wije verbindt is mogelijk geschikt hiervoor. Verschillende keren zijn daar in het broedseizoen IJsvogels gezien en na 15-6 wordt het met een balk afgesloten. Ook het "meertje" in de Zeven Morgen is misschien geschikt. Dit is alleen vanaf de Vliet te bereiken.

Bijlage 1. Aantallen territoria 1992-2007, niet-zangvogels.

| Botshol broedterritori | 92 | 93 | 94 | 95 | 96 | 97 | 98 | 99 | 00 | 01 | 02 | 03 | 04 | 05 | 06 | 07 |
|------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| Dodaars | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 |
| Fuut | 17 | 18 | 14 | 18 | 14 | 12 | 15 | 14 | 9 | 10 | 14 | 15 | 10 | 11 | 11 | 14 |
| Aalscholver | 7 | 0 | 15 | 37 | 41 | 59 | 96 | 128 | 133 | 180 | 167 | 146 | 221 | 245 | 205 | 240 |
| Purperreiger | 0.5 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 |
| Blauwe Reiger | 0 | 1 | 1 | 1 | 2 | 5 | 5 | 9 | 11 | 5 | 6 | 4 | 5 | 3 | 1 | 3 |
| Kwak | 0 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Roerdomp | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 | 1 | 1 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Lepelaar | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 | 0.5 | 0 | 1 | 1 | 3 | 5 | 5 | 9 | 14 | 9 | 11 | 24 |
| Heilige Ibis | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 2 | 3 | 5 | 4 | 7 | 6 | 4 |
| Knobbelzwaan | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 1 | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 | 3 | 1 | 3 | 5 | 0.5 |
| Kolgans | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Grauwe Gans | 5 | 5 | 5 | 7 | 14 | 18 | 30 | 22 | 13 | 39 | 45 | 82 | 135 | 115 | 113 | 147 |
| Canadagans | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Nijlgans | 3 | 3 | 5 | 5 | 2 | 5 | 4 | 3 | 6 | 8 | 5 | 5 | 3 | 4 | 5 | 5 |
| Bergeend | 1 | 0.5 | 1 | 1 | 0 | 0 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 |
| Krakeend | 0 | 1 | 0.5 | 2 | 2 | 2 | 3 | 4 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1.5 | 2 | 3 | 3 |
| Wilde Eend | 16 | 11 | 9 | 5 | 6 | 10 | 12 | 16 | 17 | 12 | 10 | 4 | 4 | 14 | 9 | 8 |
| Slobeend | 1 | 0.5 | 2 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Kuifeend | 0 | 6 | 5 | 4 | 3 | 2 | 2 | 4 | 6 | 4 | 6 | 2 | 3 | 4 | 3 | 4 |
| Tafeleend | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Krooneend | 6 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | 13 | 7 | 4 | 3 | 0.5 | 2 | 4 | 3 | 3 | 1 |
| Wintertaling | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 |
| Smient | 0 | 0 | 0 | 0 | 2 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Zomertaling | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Scholekster | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 0 |
| Wulp | 0.5 | 0 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Wespendief | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 | 0 |
| Bruine Kiekendief | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1.5 |
| Havik | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 4 | 5 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Sperwer | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0.5 | 1 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 1 | 0 |
| Buizerd | 1 | 2 | 4 | 4 | 5 | 5 | 6 | 6 | 5 | 4 | 6 | 4 | 5 | 5 | 6 | 6 |
| Torenvalk | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 |
| Boomvalk | 2 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Fazant | 4 | 2 | 11 | 16 | 9 | 9 | 6 | 5 | 7 | 5 | 2 | 4 | 4 | 6 | 4 | 5 |
| Waterral | 8 | 5 | 4 | 5 | 3 | 1 | 4 | 3 | 4 | 2 | 4 | 0 | 0.5 | 0.5 | 0.5 | 2 |
| Waterhoen | 8 | 5 | 8 | 10 | 4 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 3 |
| Meerkoet | 31 | 29 | 26 | 28 | 17 | 14 | 32 | 23 | 35 | 22 | 21 | 31 | 34 | 31 | 24 | 32 |
| Kleine Mantelmeeuw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kokmeeuw | 0 | 0 | 15 | 110 | 110 | 62 | 159 | 165 | 190 | 270 | 445 | 475 | 410 | 455 | 566 | 347 |
| Zwartkopmeeuw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 2 | 2 | 1 | 0 | 1 | 1 |
| Visdief | 0 | 3 | 9 | 9 | 4 | 35 | 13 | 5 | 11 | 9 | 11 | 19 | 16 | 2 | 1 | 0 |
| Zwarte Stern | 13 | 6 | 12 | 11 | 5 | 5 | 5 | 4 | 10 | 13 | 15 | 11 | 4 | 2 | 11 | 14 |
| Houtduif | 4 | 10 | 6 | 13 | 8 | 7 | 6 | 6 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4 | 4 | 2 | 4 |
| Holenduif | 4 | 1 | 0 | 1 | 2 | 4 | 3 | 2 | 2 | 3 | 4 | 4 | 1.5 | 3 | 1 | 1 |
| Zomertortel | 1 | 1 | 0 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Turkse Tortel | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 1 | 0.5 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Koekoek | 8 | 11 | 10 | 15 | 13 | 12 | 13 | 11 | 10 | 6 | 6 | 8 | 7 | 9 | 7 | 8 |
| Bosuil | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0.5 | 1 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| Ransuil | 1 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| IJsvogel | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0.5 |
| Grote Bonte Specht | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 5 | 4 | 5 | 5 | 5 | 6 | 4 | 4 | 6 | 5 | 3 |

Bijlage 2. Aantallen territoria 1992-2007, zangvogels.

| Botshol broedterritori | 92 | 93 | 94 | 95 | 96 | 97 | 98 | 99 | 00 | 01 | 02 | 03 | 04 | 05 | 06 | 07 |
|------------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|----|----|-----|----|
| Boerenzwaluw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Boompieper | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 3 | 5 | 6 | 6 |
| Witte Kwikstaart | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 1 | 1 | 0.5 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| Winterkoning* | 2 | 3 | 7 | 5 | 2 | 7 | 8 | 6 | 7 | 5 | 11 | 6 | 6 | 4 | 4 | 6 |
| Heggenmus* | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 0 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 1 | 0 | 2 |
| Roodborst* | 2 | 4 | 2 | 3 | 2 | 1 | 4 | 3 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 4 |
| Blauwborst | 0 | 0 | 3 | 3 | 5 | 10 | 10 | 4 | 3 | 1 | 4 | 3 | 7 | 5 | 3 | 2 |
| Paapje | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Merel* | 1 | 4 | 3 | 6 | 6 | 3 | 2 | 2 | 4 | 3 | 5 | 2 | 2 | 1 | 5 | 3 |
| Zanglijster | 4 | 6 | 5 | 6 | 6 | 4 | 5 | 7 | 7 | 8 | 10 | 5 | 7 | 7 | 5 | 5 |
| Sprinkhaanzanger | 3 | 5 | 8 | 7 | 6 | 6 | 8 | 10 | 8 | 5 | 1 | 2 | 7 | 3 | 8 | 4 |
| Snor | 6 | 11 | 6 | 11 | 15 | 6 | 7 | 7 | 10 | 12 | 13 | 8 | 8 | 12 | 19 | 10 |
| Rietzanger | 23 | 29 | 36 | 39 | 56 | 59 | 65 | 76 | 70 | 92 | 54 | 68 | 76 | 72 | 64 | 72 |
| Bosrietzanger | 1 | 1 | 5 | 6 | 4 | 8 | 4 | 2 | 0 | 3 | 6 | 4 | 2 | 1 | 1 | 7 |
| Kleine Karekiet* | 7 | 10 | 11 | 12 | 14 | 12 | 7 | 20 | 10 | 13 | 9 | 8 | 13 | 11 | 8 | 11 |
| Grote Karekiet | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 1 | 1 | 1 | 0 |
| Spotvogel | 5 | 4 | 5 | 1 | 7 | 6 | 3 | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 4 | 1 | 1 | 1 |
| Grasmus | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 6 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0.5 | 1 | 0 | 2 | 2 |
| Braamsluiper | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 2 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 |
| Tuinfluit* | 2 | 3 | 5 | 4 | 5 | 3 | 3 | 5 | 4 | 3 | 4 | 3 | 6 | 2 | 5 | 4 |
| Zwartkop* | 4 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 3 | 2 | 3 | 2 | 4 | 2 | 3 | 3 |
| Tijftjaf* | 5 | 6 | 6 | 8 | 7 | 7 | 8 | 4 | 3 | 6 | 6 | 6 | 5 | 4 | 5 | 5 |
| Fitis* | 7 | 12 | 11 | 11 | 14 | 12 | 8 | 11 | 7 | 9 | 8 | 11 | 8 | 11 | 8 | 10 |
| Grauwe Vliegenvanger | 0 | 2 | 7 | 5 | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 1 | 5 | 3 | 2 | 2 | 3 |
| Staartmees | 6 | 7 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4 | 2 | 1 | 3 | 4 | 5 | 5 | 4 | 3 | 3 |
| Matkop | 6 | 4 | 7 | 5 | 8 | 7 | 7 | 3 | 8 | 12 | 9 | 9 | 8 | 6 | 6 | 2 |
| Pimpelmees | | | | | | 7 | 3 | 3 | 5 | 10 | 6 | 7 | 9 | 13 | 8 | 9 |
| Koolmees* | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| Boomkruiper | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 3 | 5 | 4 | 2 | 7 | 10 | 8 | 5 |
| Wielewaal | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0.5 | 0 |
| Vlaamse Gaai | 3 | 7 | 5 | 3 | 4 | 5 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 6 | 7 | 5 |
| Ekster | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Zwarte Kraai | 6 | 6 | 4 | 6 | 5 | 4 | 4 | 6 | 3 | 3 | 5 | 0.5 | 3 | 3 | 3 | 4 |
| Kauw | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Spreeuw | 0 | 1 | 0 | 1 | 3 | 1 | 3 | 1 | 3 | 3 | 0 | 3 | 2 | 4 | 2 | 2 |
| Huismus | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Ringmus | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Vink* | 1 | 3 | 3 | 1 | 1 | 2 | 3 | 3 | 4 | 2 | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 3 |
| Groenling | 0 | 1 | 1 | 2 | 3 | 1 | 0 | 4 | 3 | 1 | 3 | 1 | 1 | 4 | 1 | 2 |
| Putter | 6 | 6 | 5 | 3 | 3 | 5 | 5 | 4 | 5 | 3 | 4 | 4 | 2 | 3 | 2 | 2 |
| Appelvink | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Kneu | 1 | 0 | 2 | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Goudvink | 6 | 1 | 4 | 2 | 5 | 4 | 8 | 4 | 4 | 2 | 3 | 2 | 0 | 2 | 0 | 0 |
| Rietgors | 33 | 40 | 54 | 46 | 51 | 51 | 49 | 37 | 32 | 44 | 39 | 36 | 32 | 47 | 36 | 26 |

* = alleen geteld in het gedeelte genaamd Moeras de Boer (sample-gebied voor algemene soorten)